

GEERT KLAASEN

DAVIDSFONDS
INFODOK

PERSONAGES

Roman Kovar, 16 jaar

Michal Kovar, zijn vader, horlogemaker

Antonin Kovar, zijn grootvader, een gepensioneerd wiskundeleraar

Tomas Bilek, ontsnapte moordenaar

Anna Bilekova-Havranova, zijn vermoorde echtgenote

Lukas Bilek, zijn vermoorde zoontje

Klara Bilekova, zijn bittere moeder

Vrazda, koning van de Praagse onderwereld

Stanislav Ludek, zijn rechterhand, alias de Goudsmid

Julius Bem, handlanger

Jaroslav Rusek, handlanger

Ondrej Ruzicky, handlanger

Jiri Fucek, handlanger

Zavacky, handlanger

Jakub, handlanger

Marek, handlanger

Petr Hulek, vriend van Roman

Jan Tryzna, arts en vriend van Michal Kovar

Lenka, een meisje

Dame Purnochova, voogd van Lenka

Adela, vriendin van Tomas Bilek

Pavel, keramiekhandelaar en kennis van de Kovars
Marcela, dochter van Pavel
Aneta Pekarova, buurvrouw van de Kovars

André Simone, redacteur
Karl Rothschild, tuinman van Simone
Egon Kisch, leider van de verzetsdrukkerij
Alexander Dvorak, inspecteur van de STB (Staatsveiligheid)
Jan Sedlak, agent van de STB

Harvey Landini, auteur
Konrad Bares, uitgever
Moshe Adler, gepensioneerd ambtenaar

**PRAAG,
TSJECHO-SLOWAKIJE**

1952

Roman vloekte toen een doffe pijn door zijn vingertop trok.

‘Dagdromen is voor mensen die niet voor hun kost moeten werken, Roman. Je ziet wat ervan komt’, zei zijn vader zonder opkijken.

Terwijl hij het scherpe tandwieltje kwaad bekeek, zoog Roman op zijn duim en proefde het bloed. Voor de zoveelste keer bezwoer hij zichzelf dat hij niet tot in de eeuwigheid horloges zou repareren, halskettingen zou verkopen aan rijkelui of armbandjes zou verlenen voor alsmaar uitdijende vrouwen.

Op de werkbank tegenover Roman tuurde zijn vader door het vergrootglas dat nog van zijn overgrootvader was geweest. Bijna alle Kovars waren horlogemaker van vader op zoon. Na de staatsgreep van de communisten, waren de meeste van hun klanten mensen die liever geen zaken deden met Joodse juweliers. Daar was Michal niet bepaald trots op, maar de klant was nu eenmaal koning. Hij was van mening dat ieder mens, ongeacht zijn afkomst of geloofsovertuiging, recht had op de juiste tijd, zolang hij maar genoeg kronen in zijn beurs droeg.

Michal Kovar hield van zijn werk. In elk horloge, zo vertelde hij zijn klanten altijd, legt de maker een deel van zijn ziel. Voor een buitenstaander is het misschien moeilijk om te begrijpen, maar elk radertje, elk schroefje en elk veertje heeft een vaste plaats. Als je het eruit haalt, werkt het hele kunstwerk niet meer. Alles draait om de samenwerking van die metalen stukjes ziel om het enige, voor honderd procent betrouwbare element in deze wereld te kunnen benoemen: de tijd. Meestal was hij op dit moment de aandacht van de luisteraar al kwijt.

‘Klaar’, zuchtte Roman. ‘Eindelijk.’

Michal inspecteerde het werk van zijn zoon. Hij was een kleine man met stug, donker haar. Michal Kovar was een echte vakman: bekwaam, stipt en bovenal eerlijk. De burens meenden dan ook dat

zijn winkel een goudmijn zou zijn, als hij niet enkele keren per week zijn reputatie te grabbel gooide in een van de vele bordelen die Praag rijk was. Roman was op de hoogte van die uitstapjes. Ze hadden daar al vaak ruzie over gemaakt, maar het kwam er gewoonlijk op neer dat Roman er simpelweg mee moest leren leven.

‘Ziet er niet slecht uit,’ zei Michal en hij stak kuchend een sigaret op. Vervolgens poetste hij met zijn zakdoek de bloedspetters van het glas. ‘Aan goed werk moet bloed hangen, zei een goede vriend van me ooit.’

Op dat moment klingelde de winkelbel.

‘Ga jij even kijken?’ vroeg Michal.

Roman slofte gehoorzaam naar de winkel.

‘Met de glimlach graag!’ riep zijn vader hem na.

‘Een welgemeende goedemiddag,’ sprak een lichtbesnorde heer in de deuropening.

‘Meneer Vrazda! Waarmee kunnen we u van dienst zijn?’ vroeg Roman beleefd.

Toen Michal de stem van Vrazda hoorde, haastte hij zich ogenblikkelijk naar de winkel.

‘Meneer Vrazda, komt u toch binnen! De zon mag dan wel schijnen, maar het mocht nog wat warmer zijn,’ zei Michal, terwijl hij zenuwachtig de pennen op de toonbank herschikte.

Vrazda liep de winkel binnen. Zoals altijd stond zijn gezicht vriendelijk, maar aan zijn houding zag je dat hij gewend was om gehoorzaamd te worden. Een buikje welfde op onder zijn witte kostuumjas met rode das. Alsof hij recht van een filmset kwam. Hij droeg uitsluitend schoenen van Italiaans leer. Het enige dat niet strookte met zijn chique outfit waren de littekens van pokkenblaasjes op zijn wangen en zijn rechterhand met slechts drie vingers.

‘Michal, mijn vriend! Vandaag leek me een uitgelezen dag om de geur van je vakmanschap op te snuiven.’

‘Onze deur staat altijd voor u open,’ antwoordde Michal gedienstig.

Vrazda knikte goedkeurend en streek zijn plukken wit haar glad. ‘Wat een alleraardigste horlogezaak heb je toch. Maar zeg me, wat doet die dennenappel in je etalage?’

‘Oh, een oude familiewijsheid, meneer Vrazda. Dat is een barometer: als het weer betert, opent die zijn schubben.’

‘Leuk, maar de beste barometer blijft het humeur van moeder de vrouw’, antwoordde Vrazda met een bulderlach. ‘Dat heb ik natuurlijk van horen zeggen. Tot op vandaag heeft nog geen vrouw mij in haar netten kunnen strikken!’

Michal viel Vrazda’s lachuitbarsting prompt bij, maar kreeg al gauw een hevige hoestbui.

‘Rook je nog steeds die goedkope troep, Kovar? Ik bezorg je wel eens een doos van mijn eigen sigarenmerk. Cubaanse Cohiba’s. Je moet het die Cubanen nageven: ze hebben verstand van sigaren.’

Michal forceerde een glimlach. Hij zou een aardige duit mogen neertellen voor Vrazda’s namaaksigaren, maar weigeren stond gelijk aan zelfmoord.

‘Roman, werk jij achter even de bestellingen af?’ vroeg de horlogemaker.

‘Laat de jongen maar, Kovar. Ik ben ook hier voor hem.’

Romans hart ging sneller slaan.

‘Voor mijn zoon, meneer Vrazda?’ vroeg Michal wantrouwig.

‘Wordt de jongen vandaag geen zestien?’ Met een geborduurde zakdoek depte Vrazda het zweet van zijn voorhoofd. ‘Stevige knaap ben je geworden, Roman. Ik herinner me nog dat je als dreumes door de straten liep. Alsjeblieft’, zei Vrazda, terwijl hij een bruine envelop uit zijn binnenzak haalde. ‘Gelukkige verjaardag!’

‘Ik verzeker u dat dit niet nodig is’, protesteerde zijn vader, maar een afgemeten handgebaar legde hem het zwijgen op.

Roman voelde in de envelop een tiental munten zitten.

‘Weet goed, jongen, mocht je ooit je vaders nobele ambacht beu zijn of als je simpelweg iets wilt bijverdienen, dan weet je me te vinden’, vervolgde Vrazda, terwijl zijn groene kattenogen Romans reactie peilden.

‘Dank u, meneer. Ik zal het onthouden.’

‘Zo mag ik het horen,’ grijnsde Vrazda voldaan en hij richtte zich weer tot Michal. ‘Tijd voor zaken. Heb je mijn centjes klaarliggen? Ik hoop van wel. Het zou jammer zijn als er toevallig brand ontstond in deze mooie winkel.’

Zwijgend haalde Michal ook een bruine envelop uit de kassa, maar hierin zaten biljetten in plaats van munten.

‘Is het geen schitterende dag?’ De gangsterbaas glimlachte breed, terwijl de envelop in zijn vest verdween.

Op de achtergrond weerklonk het deuntje van het radionieuws.

‘Zet eens wat harder, Kovar’, beval Vrazda toen de monotone nieuwslezersstem klonk.

‘Morgen vindt de Sovjetluchtmachtparade plaats in Moskou. Kameraad Stalin zal de ceremonie in hoogsteigen persoon bijwonen. Nieuwe aanwinsten zoals de MIG 15’s en TU-4 bommenwerpers zullen er voorgesteld worden. De grote leider zei: “De parade is een symbool van de grootsheid van Rusland en zijn bondgenoten. Het is een hoogdag voor iedereen die de nobele ideeën van het communisme in het hart draagt.” Binnenlands nieuws. Uit de staatsgevangenis van Mirov is gisteren een misdadiger ontsnapt. Zijn identiteit is nog niet vrijgegeven. Het hoofd van de Staatsveiligheid verwachtte dat de voortvluchtige spoedig gevat zal worden. Meer nieuws uit de hoofdstad. Burgemeester Vacek kondigde aan dat vanaf volgende week de uitgifte van bonnen voor suiker strenger geregeld zal worden. Vanaf nu heeft elk gezin recht op één kilo per maand...’

‘Vuile communisten’, gromde Vrazda. ‘Ze draaien het hele land in de soep.’

Roman schrok ervan hoe Vrazda zo openlijk durfde af te geven op het bewind.

‘Ach ja. Genoeg gekeuveld’, besloot Vrazda. ‘Ik moet nog een halve straat doen. Beste lieden, nog een vruchtbare dag gewenst!’ Hij tikte tegen zijn denkbeeldige hoed en keerde hen de rug toe.

Door het raam zag Roman dat Vrazda werd opgewacht door Stanislav Ludek, een duister figuur met een nog duisterder reputatie.

Hij was het soort man wiens oogopslag je rillingen over je hele lichaam bezorgde. Stanislav droeg een zwart-grijs ringbaardje en had grijze, naar achteren gekamde haren die met een massa brillantine op hun plaats werden gehouden. Uit de kraag van zijn vest kroop een prikkeldraadtatoeage omhoog.

Vrazda's rechterhand had de taak wanbetalers aan te sporen tot medewerking, een job die hij ter harte nam. Zijn geliefkoosde argument was een soldeerbout, die hem de sinistere bijnaam 'de Goudsmid' had opgeleverd.

'Aardig cadeau van Vrazda', zei Roman, terwijl hij de muntstukken in zijn hand woog.

'Blijf maar bij hem uit de buurt, verstaan?' zei Michal scherp. Zenuwachtig zocht hij naar zijn sigaretten en hij verdween in het atelier.

De horlogewinkel van de familie Kovar lag op de hoek van Husova en Zlata, midden in de oude wijk, die bekendstond voor haar huizenhoge huurprijzen en hardwerkende ambachtslieden. Het was een bijzondere ervaring om klokslag op het uur in de winkel te zijn. Telkens wanneer de minutenwijzer op de twaalf kwam, weerklonk er een symfonie van honderden uurwerken die tegelijk hun muziek prijsgaven. De oude Kovar ging er prat op dat zijn klokken nooit uit de maat liepen. Hij kon het niet verdragen als dat op zeldzame momenten toch eens het geval was.

Roman kromp ineem toen een zakhorloge haar si mol enkele seconden te laat liet horen. Hij vond de dwarsligger tussen enkele Nomos-horloges. Met ingehouden adem wachtte hij tot zijn vader de winkel zou binnenstormen, maar vreemd genoeg gebeurde er niets. Hij haalde zijn schouders op. Talloze wijzers vertelden hem dat het intussen sluitingstijd was.

Roman liet de rolluiken zakken en telde de kassa na. Daarna ging hij op zoek naar zijn vader.

Het atelier was leeg. Roman klom de trap op naar de eerste verdieping. Het woongedeelte was lang niet zo keurig als de winkel. Aan de stapels vuile kleren, het versleten behang en de laagjes stof zag je dat hun huishouden een vrouwenhand miste.

Hij vond zijn vader in diens favoriete stoel: een rank zeteltje van donker kersenhout, voor een appel en een ei gekocht. Michal was diep in gedachten verzonken en staaarde naar het smeulende haardvuur. Hij leek Roman niet op te merken.

‘Táta?’ vroeg Roman voorzichtig.

Michal knipperde met zijn ogen. Zijn hand omsloot losjes een glas Poolse Luksusowa-wodka. Op zijn schoot lag een boek met een donkerblauwe kaft.

‘Ga even zitten, jongen.’

Roman plofte neer op de voetbank en keek nieuwsgierig naar het boek op Michals schoot.

‘Dit jaar heb ik iets speciaals voor je verjaardag,’ zei Michal. ‘Ik weet dat je meer van boeken houdt dan van horloges. Dat heb je van geen vreemden.’

Roman keek hem vragend aan. ‘Las mijn moeder graag?’

Michal wuifde zijn vraag weg. ‘Alsjeblieft.’

Roman nam het geschenk aan. Zijn vingers gleden over de titel en wogen het boek voorzichtig.

De Troon der Eenzaamheid

van

Harvey Landini

Roman had nog nooit van de schrijver gehoord.

‘Dank je, táta,’ zei hij oprecht.

Michal vulde zijn glas bij. ‘Dit boek is specialer dan je denkt.’ Hij ontweek de ogen van zijn zoon.

Roman knikte zonder uitleg te vragen. ‘Ik begin er straks al aan,’ zei hij, maar Michal was alweer in gedachten verzonken. Waarschijnlijk was hij liever nog wat alleen, dacht Roman. Zijn vader was elk jaar bijzonder stil op zijn verjaardag. ‘Ik ga nog even naar Petr, goed?’

Michal antwoordde niet.

‘Tot straks, táta,’ zei Roman dan maar.